

Asia T-11/95

BP Chemicals Ltd vastaan Euroopan yhteisöjen komissio

Valtiontuki — Kumoamiskanne — Määräajat — Henkilöt, joita asia koskee erikseen — Markkinatalouden ehdoin toimivan yksityisen sijoittajan periaate — Perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittaminen

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (laajennettu toinen jaosto) 15.9.1998 ..... II - 3239

Tuomion tiivistelmä

- 1. Kumoamiskanne — Määräajan alkamisajankohhta — Päivän, jona säädöksestä saadaan tieto, toissijaisuus — Julkaisemispäivä
(EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohta ja 173 artiklan 5 kohta)*
- 2. Kumoamiskanne — Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt — Suoraan ja erikseen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskevat toimet — Komission päätös, jossa todetaan valtiontuen olevan yhteismarkkinoille soveltuva — Kilpaileva yritys, joka ei ole osallistunut menettelyyn komissiossa — Kanneoikeus
(EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohta ja 173 artiklan 4 kohta)*

3. *Kumoamiskanne — Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt — Suoraan ja erikseen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskevat toimet — Komission päätös, jossa valtion toimienpide määritetään valtiontueksi tai jossa valtiontuen todetaan olevan yhteensopeltuva yhteismarkkinoille — Kontradiktorisen menettelyn aloittamatta jättäminen — Kilpaileva yritys — Kanneoikeus*

(EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohta ja 173 artiklan 4 kohta)

4. *Valtiontuki — Komission tutkimus, joka kohdistuu pääomasijoitukseen — Alustava vaihe ja kontradiktorinen vaihe — Valtion toimenpiteen määrittäminen valtiontueksi — Arviointivaikeudet — Komission velvollisuus aloittaa kontradiktorinen menettely*

(EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 ja 3 kohta)

1. Kumoamiskanteen nostamisen määräaika koskevan perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan sanamuodosta ilmenee, että päivä, jona säädöksestä saadaan tieto, on kanteen nostamista koskevan määräajan alkamispäivänä toissijainen säädöksen julkaisemis- tai tiedoksiantamispäivään verrattuna.

Jos riidanalainen päätös on julkaistu, kanteaika alkaa kulua julkaisemispäivästä. Lisäksi koska on olemassa vakiintunut käytäntö, että komission päätökset, joilla lopetetaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen valtiontukia koskeva tutkinta, julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, yksityinen, joka on pyrkinyt saamaan kumotuksi päätöksen tällaisen menettelyn lopettamisesta ja joka on saanut tiedon päätöksestä ennen julkaisemista, voi perustellusti uskoa, että riidanalainen päätös julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

2. Vaikka komission päätös, jolla kansallinen tuki todetaan yhteensoveltuvaksi yhteis-

markkinoille, on osoitettu asianomaiselle jäsenvaltiolle, se koskee suoraan ja erikseen perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla niitä yrityksiä, jotka ovat tehneet menettelyn aloittamiseen johtaneen kantelun ja jotka ovat saaneet esittää huomautuksensa, jotka ovat ohjanneet menettelyn kulkua, mutta tämä edellyttää, että kyseisen päätöksen kohteena oleva tukitoimenpide on vaikuttanut niiden markkina-asemaan huomattavasti.

Sitä vastoin, jos yritys ei ole käyttänyt oikeuttaan esittää huomautuksia perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä, yrityksen on tällaisen menettelyn lopettamisesta tehdyn komission päätöksen kumoamista koskevan kanteen yhteydessä näytettävä toteen, että riidanalainen päätös koskee sitä erikseen perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla. Tältä osin on todettava, ettei pelkästään sen perusteella, että säädös tai päätös on omiaan vaikuttamaan kilpailuolosuhteisiin relevanteilla markkinoilla, vielä voida katsoa, että päätös koskee

suoraan ja erikseen kaikkia niitä taloudellisia toimijoita, jotka ovat jonkinlaisessa kilpailutilanteessa sen kanssa, jota säädös hyödyttää. Kantajana olevan yrityksen on näytettävä toteen, että on olemassa sellainen erityislaatuinen kilpailutilanne, joka erottaa kantajan kyseisen toimen osalta kaikista muista taloudellisista toimijoista.

3. Kun komissio, aloittamatta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä, katsoo tämän artiklan 3 kohdan perusteella, että valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille tai ettei kyseessä lainkaan ole valtiontuki, tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja henkilöitä, joita asia koskee ja joille on tätä menettelyä sovellettaessa annettu menettelyyn liittyvät takeet, on pidettävä sellaisina, joita tämän soveltuvuuden toteamisesta tehty päätös koskee perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla erikseen.
4. Perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely on välttämätön, jos komissio kohtaa vakavia vaikeuksia arvioidessaan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Kun komissio päättää tuen hyväksymisestä, se voi pitää perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaista alustavaa vaihetta riittävänä vain, jos se on alustavan tutkiminnan päättyessä vakuuttunut siitä, että tuki on yhteensoveltuva perustamissopimuksen kanssa. Jos komissio on sitä vastoin alustavassa tutkiminnassa tullut toisenlaisen tulokseen tai jos se ei ole alustavan tutkiminnan avulla pystynyt ratkaisemaan kaikkia niitä

ongelmia, joita liittyy arviointiin tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, sillä on velvollisuus hankkia kaikki tarpeelliset selvitykset ja aloittaa tätä varten 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

Samoin voidaan katsoa komissiolla olevan velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, silloin kun se ei ole alustavan tutkiminnan avulla voinut ratkaista kaikkia niitä ongelmia, joita liittyy sen arvioimiseen, onko kyseinen toimenpide valtiontukea, tai ainakin silloin kun se ei ole tätä alustavaa tutkintaa suorittaessaan voinut vakuuttua siitä, että kyseinen toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille, vaikka se olisi tukea.

Pelkästään se seikka, että julkinen yritys on jo tehnyt tytäryhtiönsä pääomasijoituksia, joita on pidetty ”tukena”, ei lähtökohtaisesti estä pitämästä myöhempää pääomasijoitusta sellaisena sijoituksena, joka täyttää markkinatalouden ehdoin toimivan yksityisen sijoittajan käyttäytymiseen perustuvan arviointiperusteen. Kuitenkin, kun kyseessä on se, että sama sijoittaja on tehnyt kahden vuoden aikana kolme pääomasijoitusta, joista kaksi ensimmäistä eivät tuottaneet mitään, komission kuuluu tarkastaa, voitiinko kolmas pääomasijoitus järkevästi erottaa kahdesta ensimmäisestä ja voitiinko sitä pitää itsenäisenä sijoituksena yksityisen sijoittajan käyttäytymiseen perustuvaa arviointiperustetta sovellettaessa. Sellaisia seikkoja, joilla on tässä suhteessa merkitystä, ovat muun muassa kyseisten pääomasijoitusten aikajärjestys, niiden tarkoitus ja tytäryhtiön tilanne, silloin kun kunkin pääomasijoituksen tekemisestä päätettiin.

Koska komissio on asian käsittelyn aikana esittänyt ristiriitaisia laskelmia pystymättä osoittamaan, mitkä ovat sen tuolloin tekemät ne laskelmat, joiden perusteella oli tarkoitus tehdä päätelmiä kyseisen pää-

omasijoituksen tuotosta, osoittaa tässä tapauksessa, että sen ratkaisemiseen, oliko kyseinen pääomasijoitus valtiontukea, liittyi vakavia vaikeuksia.